

۲۶۱۶۳۷
۹۱۵



فرهنگ واژه‌ها، ضرب‌المثل‌ها و اصطلاحات مروغانه‌ای (مریانجی)

www.ketab.ir

www.ketab.ir

سرشناسه: کمالیان، عزیز، ۱۳۵۲-

عنوان و نام پدیدآور: فرهنگ واژه‌ها، ضرب‌المثل‌ها و اصطلاحات مرگانه‌ای (مربانج) / نگارنده

عزیز کمالیان؛ ویراستاری لیل‌عواطفی اکمل.

مشخصات نشر: قم: اندیشه و فرهنگ جاویدان، ۱۴۰۰.

مشخصات ظاهری: ۲۵۲ ص

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۰۵۲-۷۲-۶

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

موضوع: مربانجی (گویش)؛ مربانج

رده‌بندی کنگره: PIR ۳۰۲۴

رده‌بندی دیویی: ۸۹/۸

شماره کتابشناسی ملی: ۸۵۴۴۰۶۲

فرهنگ واژه‌ها، ضرب‌المثل‌ها و اصطلاحات مرگانه‌ای (مریانجی)

نگارنده: عزیز کمالیان

www.ketab.ir



انشارات آریه و فرهنگ جاویدین

۱۴۰۰



عنوان کتاب: فرهنگ واژه‌ها، ضرب‌المثل‌ها و اصطلاحات مرگانه‌ای (مریانج)

نویسنده: عزیز کمالیان ویراستاری و صفحه‌آرایی: لیلا عوافی اکمل

نوبت چاپ: اول / پاییز ۱۴۰۰ شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۰۵۲-۷۲-۶

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه چاپخانه: زمزم

قیمت: ۸۵۰,۰۰۰ ریال

© «همه حقوق چاپ و نشر برای مؤلف محفوظ است»

مراکز فروش:

• دفتر تهران: خیابان آیت الله کاشانی، بین عقیل و حسن آباد، پلاک ۳۹۶.

دفتر کانون فرهنگی قطعه‌ای ان بهشت / تلفکس: ۰۲۱-۴۴۰۳۸۸۰۹

• پخش در مراکز استان‌ها: شرکت پانوق کتاب، تلفن: ۰۲۵-۳۱۰۷۷

• فروش اینترنتی: www.alfehrest.com ، www.ketabeqom.com ، www.eafj.ir

دفتر مرکزی:

• قم: خیابان امام، کوچه ۵۹، پلاک ۹۴، طبقه همکف، واحد ۱

کد پستی: ۳۷۱۸۶۶۵۸۳۵ / تلفکس: ۰۲۵-۳۶۵۰۰۴۰۳

• قم: بلوار فردوسی، ۵۵ متری رسالت، نبش کوچه سیزدهم شهرک ولایت

کد پستی: ۳۷۱۵۹۸۴۶۰۰



afj_publish



@afj_publish



info@eafj.ir



www.eafj.ir



انتشارات نیش و فرهنگ جاویدان

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۹.....	درباره کتاب.....
۱۳.....	مقدمه.....
۱۷.....	منشاء زبان فارسی و چگونگی پیدایش زبان فارسی دری.....
۱۹.....	گویش همدانی.....
۲۰.....	گویش چیست؟.....
۲۱.....	لهجه چیست؟.....
۲۳.....	گویش مریانجی.....
۲۳.....	پیشینه گویش مریانجی.....
۲۴.....	ویژگی‌های آوایی گویش مریانجی (مرگانه‌ای).....
۲۷.....	معرفی مختصر پیشینه و تاریخ مریانج.....
۲۸.....	پیشینه نامگذاری مریانج.....
۳۰.....	قدمت مریانج براساس اسناد و روایات تاریخی.....
۳۴.....	سنگ‌نگاره‌ها و ارزش و جایگاه تاریخی آنها.....
۳۵.....	سنگ‌نگاره‌های دره‌ی دوخواهران و دره‌ی دوستعلی.....
۴۱.....	جستاری باستان‌شناسانه درباره‌ی نام و پیشینه مریانج به قلم آقای محمد مظاهری.....
۴۵.....	واژه‌های مرگانه‌ای (مریانجی).....
۱۱۰.....	ملحقات آواها و علائم.....
۱۱۳.....	ضرب المثل، اصطلاحات و کنایات.....
۱۱۳.....	ضرب المثل.....
۱۱۳.....	اصطلاح.....
۱۹۰.....	کشاورزی در مریانج.....
۱۹۲.....	اصطلاحات کشاورزی.....
۱۹۹.....	معرفی محله‌ها، دشت‌ها، قنات‌ها، آسیاب‌ها و اماکن خاص مریانج.....

۱۹۹	مقدمه
۲۰۲	محلله‌های معروف قدیم مریانج
۲۰۴	کوچه‌های معروف
۲۰۶	اسامی دشت‌های کشاورزی و اماکن خاص
۲۱۳	آب و آبیاری در گذر زمان
۲۱۴	منابع تأمین آب کشاورزی
۲۱۴	الف) قنات
۲۱۶	ب) آب رودخانه‌ها و رودهای بزرگ
۲۱۸	ج) آب چشمه‌ها
۲۱۹	نحوه تقسیم آب ایسیل
۲۲۰	نظام آبیاری و شیوه تقسیم آب در مریانج
۲۲۰	الف) آبیاری از آب رودخانه درّه ماوشان یا برفین
۲۲۶	ب) قنات‌های شهر مریانج
۲۲۸	معرفی قنات‌ها
۲۳۳	چشمه‌ها
۲۳۳	آسیاب‌ها
۲۳۴	انواع آسیاب‌های آبی
۲۳۵	نحوه کارکرد آسیاب آبی
۲۳۸	آسیاب‌های شهر مریانج
۲۳۸	آسیاب‌های مریانج
۲۴۲	نمونه‌هایی از آسیاب‌های به جای مانده
۲۴۲	دره‌ها
۲۴۵	تپه‌های باستانی مریانج
۲۴۷	منابع

مقدمه

فرهنگ و زبان هر ملّتی شناسنامه‌ی تاریخی و هویت ملیّ آنان است که حکایت از قدمت و اصالت و پیشینه آن قوم دارد و انعکاس‌دهنده‌ی تمامی داشته‌ها و سرمایه‌های یک جامعه است.

فرهنگ شامل تمامی دستاوردهای مادی و معنوی انسان است که در طول زندگی اجتماعی توسط او ساخته و پرداخته و از نسلی به نسل دیگر و از جامعه‌ای به جامعه دیگر انتقال می‌یابد و از این طریق موجود انسانی دارای شخصیت شده، به مرور زمان هویت فرهنگی می‌یابد و این هویت فرهنگی، گرایش‌های رفتاری او را تعیین می‌کند. بنابراین شاخصه، می‌توان گفت فرهنگ هر جامعه ضمن داشتن وجوه اشتراکی چند با سایر جوامع همجوار خود، کاملاً از دیگر اقوام و جوامع تمایز دارد و منحصر به خود آن جامعه می‌باشد. بنابراین هر جامعه‌ای دارای فرهنگ خاصی است

فرهنگ امری اجتماعی و متکی بر روابط اجتماعی است و ارتباطات سمبولیک با زبان دارد و این موضوع برای موجودیت فرهنگ امری ضروری می‌نماید. زبان با این که از عناصر فرهنگی و بخش بزرگی از فرهنگ محسوب می‌گردد، به قدری دارای اهمیت است که بر روی فرهنگ اثر مستقیم دارد، تا جایی که بین رشد و شکوفایی فرهنگ و زبان، وابستگی متقابل وجود دارد. لذا هر جا زبان متوقف مانده، رشد فرهنگی نیز توقف یافته است. باید بگوییم هر مردمی که زبان بهتر و کامل‌تری دارند، به آن نسبت دارای فرهنگ برتر و پیشرفته‌تری هستند.

زبان مجموعه‌ای از واژگان گفتاری و نوشتاری و اشاره‌ای را دربرمی‌گیرد که موجب ارتباط و تفاهم و مبادله اندیشه‌ی مردمانی است که با آن سخن می‌گویند. زبان نشان‌دهنده ادراک است، اما تاریخچه یک فرهنگ را نیز منعکس می‌نماید و نقش و

جایگاه ایده‌ها و باورهای خاص را توضیح می‌دهد. هر چند زبان را جامعه بر فرد تحمیل کرده و یکی از مظاهر حیات اجتماعی است که قبل از وجود فرد، موجود بوده و بعد از وی نیز وجود خواهد داشت.^۱

لذا زبان به عنوان عنصر هویتی و ملی، نقش فوق‌العاده‌ای در تحکیم و انسجام ملت‌ها دارد و در کنار فرهنگ و تاریخ از عوامل اصلی شکل‌گیری ملت‌ها بوده است.

اما این زبان مشترک ملی یا زبان معیار، در درون خود به شاخه‌های فرعی که ریشه در اصل دارند، منشعب می‌شود که در اصطلاح به گویش (accent) معروف‌اند. گویش به شکل‌هایی از یک زبان گفته می‌شود که ضمن پیوستگی ریشه‌ایی با زبان اصلی، تا حدودی تفاوت‌های آوایی و دستوری و واژه‌ایی با زبان معیار دارند، به‌طوری که استفاده‌کنندگان درک نسبتاً آسانی از سخنان هم دارند. البته شرایط جغرافیایی، اجتماعی، تاریخی و فرهنگی نیز در شکل‌گیری گویش‌ها مؤثر هستند.

زبان فارسی نیز از این قاعده مستثنی نبوده و در دوره‌های مختلف و در هر منطقه‌ای، تغییراتی متناسب با شرایط جغرافیایی، تاریخی و اجتماعی پذیرفته و سبب پیدایش گویش‌های محلی گردیده است. اگر آن گویش‌ها را بررسی نماییم؛ می‌توانیم وجوه مشترک ساختاری آنها را با زبان اصلی دریابیم.

گویش‌های محلی در پیوند با زبان معیار تفاوت‌هایی دارند، اما جدای از آن نیستند و شاخه‌ای از تنه‌ی اصلی زبان فارسی محسوب می‌شوند.

گویش‌های محلی به‌عنوان پشتوانه و عقبه‌ی زبان معیار بسیار ارزشمند هستند، چنان که بخش عمده‌ای از فرهنگ شفاهی و عامیانه‌ی ما ریشه در گویش‌های محلی دارند. از این حیث ضرورت دارد به هر نحو ممکن اجزاء و واژگان گویش‌ها ثبت و ضبط گردد، زیرا این واژه‌ها بار فرهنگی دارند و متناسب با تغییر و تحولات جوامع متولد می‌شوند و تعالی می‌یابند و می‌میرند. بنابراین مرگ واژه‌ها می‌تواند مرگ یک فرهنگ شمرده شود.